

JUDr. Zuzana Hortová, právník Generálního ředitelství cel, vyučující finanční právo na vysoké škole CEVRO Institut v Praze

Patříte mezi ty, kteří by rádi do tajů celního řízení pronikli, nebo ty, jež jsou nuceni s celními předpisy pracovat a opakovaně vyjadřujete nevoli nad složitostí celní problematiky a roztříštěností příslušné právní úpravy? Chybí vám někdo, kdo by vám pomohl se v té změti unijních i národních předpisů zorientovat, někdo, kdo by vám podal pomocnou ruku či poskytl radu jak postupovat v celním řízení? Právě pro vás je určen nový produkt od společnosti Wolters Kluwer – **ASPI Navigátor Celní řízení**, který srozumitelnou formou grafického zobrazení a propojení na aktuální předpisy a judikaturu vysvětluje jednotlivé základní postupy a pojmy související s celním řízením. Pro ty, jež nejsou zapřísáhlými odpůrci schémat a grafů, přichází pomocník k nezaplacení. **Pomocník, který vás komplexně celní problematikou provede, ušetří vám čas při hledání příslušné právní úpravy včetně prováděcích předpisů, usnadní orientaci ve výkladu celních pojmů i institutů**, stejně jako pomůže těm, kteří se ocitli v postavení účastníků v celním řízení.

Problematika celního řízení si takového pomocníka s ohledem na složitost a roztříštěnost právní úpravy nepochybně zaslouhovala. Na rozdíl od jiných právních oborů, které přetékaají příslušnou odbornou literaturou, je celní problematika oblastí, ke které mnoho pramenů v odborné literatuře nenajdeme. Celní řízení přitom patří mezi ty oblasti, ve kterých si se znalostí národních předpisů nevystačíme, neboť právní úpravu celního procesu obsahují primárně právní akty Evropské unie, které mají aplikační přednost před národními právními normami. Správnost výkladu jednotlivých pojmů celního práva je tak podmíněna znalostí příslušné unijní úpravy včetně související správní judikatury i judikatury Soudního dvora Evropské unie. Jedince, který by chtěl proniknout do problematiky celního práva, případně se ocitl sám jako účastník celního řízení, a nevěděl, jaké povinnosti ho v tomto řízení stíhají, jak bude v řízení pokračováno, tak v minulosti nejprve čekala dlouhá a leckdy i strastiplná cesta vyhledávání a shromažďování relevantní právní úpravy. **ASPI Navigátor Celní řízení vyhledá příslušnou právní úpravu za vás a co více, tuto propojí i s příslušnými prováděcími předpisy i správní judikaturou.**

Pomocník v podobě ASPI Navigátora Celního řízení přichází právě v čas. Celní předpisy totiž prošly v průběhu minulého roku významnou proměnou. Na unijní úrovni začal platit nový celní kodex Unie spolu s celou řadou prováděcích předpisů. Z důvodu adaptace tuzemského právního řádu na celní kodex Unie byl přijat s platností od července loňského roku nový celní zákon, který vnesl do celního řízení taktéž celou řadu novot. Léty zažitá aplikovaná ustanovení celních předpisů tak dostala změn, nejen co se týká jejich systematiky, ale i obsahu. Ne každý stihl za tak krátkou dobu novou právní úpravu nastudovat a zažít. Na tomto místě se patří zdůraznit, že správa cel i samotné celní řízení vykazuje řadu specifíků oproti klasickému daňovému procesu. Přesto, že se při výkonu působnosti podle celního zákona postupuje podle daňového řádu, přednost má úprava unijní. Taktéž celní zákon na několika místech upravuje použitelnost některých z daňových institutů pro své potřeby odlišně. Některé z daňových institutů je tak možné realizovat v celním řízení v celém rozsahu, jiné zčásti, aplikace některých je s ohledem na specifika celního řízení vyloučena. I zde vám ASPI Navigátor Celní řízení bude nápomocen, neboť vás na případné přesahy do celního zákona upozorní.

V současné podobě obsahuje ASPI Navigátor Celní řízení 41 základních procesních situací, v budoucnu bychom se mohli dočkat dalšího doplnění. Je rozdělen na textovou část obsahující mimo jiné odkazy na jednotlivá ustanovení příslušného právního předpisu i rozhodovací činnost a část grafickou, ve které jsou zobrazeny jednotlivé dílčí úkony předmětného procesního postupu jak ze strany celního úřadu, tak účastníka tohoto procesu. Grafická část rozpracovává a znázorňuje všechny možné varianty postupu, které jsou odvislé od konkrétní procesní situace, aktivity či pasivity zúčastněných subjektů. Obě části jsou propojeny a komunikují spolu. Prostým kliknutím na myš v grafické části se vám zobrazí příslušná textová část a vy tak jednoduše bez zdlouhavého hledání můžete přejít na text zákona, případně si přečíst průvodní text, který danou procesní situace popisuje.

Zkusme si zvolit např. postup při vrácení cla. Nacházíme se v postavení žadatele o vrácení cla a potřebujeme se dozvědět, za jakých podmínek nám bude clo ze strany celního úřadu vráceno. Po otevření navigátoru se před námi v grafické části rozkryje schematický přehled všech v úvahu

přicházejících úkonů žadatele o vrácení cla i celního úřadu. Graf obsahuje všechny možné varianty průběhu i výsledky tohoto dílčího celního řízení včetně možného rozhodování o opravném prostředku. Textová část nejprve vymezuje obecné podmínky, za kterých je možné požádat o vrácení cla. Žadatel o vrácení cla obdrží informaci o tom, kdy může žádost o vrácení cla podat, jak má žádost vypadat, jaké má mít náležitosti, aby byla projednatelná, to vše s odkazy na příslušné prováděcí předpisy k celnímu kodexu Unie. Žadatel taktéž sezná, jaký bude postup celního úřadu v případě, kdy žádost nebude obsahovat všechny zákonné náležitosti, resp. nebude z jeho strany poskytnuta potřebná součinnost při jejím doplnění. Dovídá se, jaká má práva, jaké povinnosti ho v předmětném řízení stíhají, optikou kterých zákonných ustanovení bude celní úřad jeho žádost posuzovat, v jakých lhůtách bude rozhodovat. Jak již bylo výše uvedeno, vydáním rozhodnutí ve věci grafická část nekončí. Žadatel o vrácení cla je obeznámen s možností brojit proti případnému negativnímu rozhodnutí ve věci odvoláním. Schematicky přehledný návod tak žadateli ušetřil čas s vyhledáváním příslušných právních předpisů, stejně jako usnadnil orientaci v jednotlivých stádiích tohoto procesu. **Ku prospěchu může být navigátor i příslušným pracovníkům celních úřadů, kterým pomůže zejména při práci s judikaturou, která se průběžně vyvíjí a na její studium nezbyvá vždy potřebný čas.**

Na závěr nezbyvá než poděkovat jeho autorovi, JUDr. Marku Vrbíkovi, za čas strávený nad jeho tvorbou. Mám za to, že se mu povedlo vytvořit dílo, jehož obdoba ve formě interaktivního formuláře by mohla v budoucnu najít své místo mezi aplikacemi celní správy.

ASPI Navigátor Celní řízení, Wolters Kluwer 2017

<http://bit.ly/ASPI-Navigátor-Celni-řízení>